

OPINIA

națională

Revistă săptămînală de informație, opinie și idei de larg interes național, editată de FUNDAȚIA "ROMÂNIA DE MÎINE"

BUGETUL și RELANSAREA

Opinia publică românească a urmărit cu deosebit interes dezbaterile în Parlament a bugetului de stat pe anul 1993. Față de strategia dezvoltării economico-sociale, aprobată nu de mult de către Parlament, bugetul se particularizează, cum este și firesc, prin caracterul concret, riguros, prin exprimarea cifrică a unei relații fundamentale care evidențiază starea de sănătate a țării - aceea dintre veniturile statului și cheltuielile cerute de funcționarea sa.

În strategia dezvoltării economice și sociale a programului de guvernare al Cabinetului Văcăroiu se arată că măsurile de politică fiscală și bugetară vor fi concepu-

te din perspectiva scopurilor de stabilizare economică, de stimulare a procesului de alocare eficientă a resurselor, de consolidare a bugetului de stat și a celui public, în vederea reducerii presiunii pe piețele financiare interne, cu efecte pozitive asupra politicii monetare și a cursului de schimb. Toate acestea reprezintă obiective deosebit de ambițioase dacă avem în vedere situația grea din economie, criza fără precedent a producției, contracția cererii, cronicizarea inflației, degradarea muncii, pauperizarea populației.

■ Dr. Constantin MECU-COSTEȘTI

(Continuare în pag. 6)

Un poet numit Nichita pag.2

RIDICĂ-TE, BASARABIE

Motto:

"Basarabie,
Trecută prin foc și sabie"

Dumitru Matcovschi

Pămîntule, tu, cer de glorie,
Te caut prin străvechi istorii
Că-n vremea noastră, de acum,
Ce-a mai rămas din tine? Huma!
Doar huma, cu de aur fire,
Ce de atîta siluire
Degrabă nici pe ea, o, Doamne,
N-o vom cunoaște-n veri sau toamne.
Ridică-te din suferință
Și din cazonă umilînță.
Ridică-te, Basarabie,
Trecută prin foc și sabie,
Bătută ca vita pe spate,
Cu biciul legii strîmbate,
Cu lanțul poruncitoarelor strigăte!
Ridică-te! Ridică-te! Ridică-te!
Tu, preschimbă într-o mină
De sfeclă și de nicotină,
În care sînt înmormîntate
Vieți de soră și de frate,
Tu, preschimbă într-o fermă,
În care-o mină dură, fermă,
Se vîră pîn' la cot și-nhață
Tot ce-am muncit de dimineață,
Ridică-te din suferință,

Și din cazonă umilînță,
Ridică-te, Basarabie,
Trecută prin foc și sabie,
Bătută, ca vita pe spate,
Cu biciul legii strîmbate,
Cu lanțul poruncitoarelor strigăte!
Ridică-te! Ridică-te! Ridică-te!
Tu, preschimbă într-o gară
În care cine vrea coboară,
Prin care cine vrea se plimbă,
Scuipînd în datini și în limbă,
Schimbă crud de minți demente,
În cruce de experimente,
Îți bat piroane-n mîini, cuie-n picioare,
Te stingi și parcă nu te doare.
Ridică-te din suferință
Și din cazonă umilînță.
Ridică-te, Basarabie,
Trecută prin foc și sabie,
Bătută ca vita pe spate,
Cu biciul legii strîmbate,
Cu lanțul poruncitoarelor strigăte!
Ridică-te! Ridică-te! Ridică-te!

Grigore VIERU

MARGINALIZAREA ISTORIEI ÎN PROGRAMELE DE ÎNVĂȚĂMÎNT

Prof. univ. dr.
GH.I. IONIȚĂ

pag.4

DIN CULISELE DIPLOMAȚIEI ÎNSEMNAȚII DEPRE ARTA NEGOCIERII VALENTIN LIPATTI

pag.8

UNIVERSITATEA "SPIRU HARET" ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC ȘI PERSONALITATEA MANAGERULUI

Prof. dr. doc.
ALEXANDRU ZAMFIR

pag.5

CUVÎNT cătore cititori

Prof.dr.
Aurelian BONDREA
PREȘEDINTELE
FUNDAȚIEI
"ROMÂNIA DE MÎINE"

După cîteva numere editate lunar, revista "OPINIA NAȚIONALĂ" trece acum la apariție săptămînală.

Prin acest periodic, Fundația "România de Mîine" - instituție social-umanistă de cultură, știință și învățămînt, autonomă, fără scopuri politice sau patri-

moniale -, pune la îndemîna membrilor și colaboratorilor săi, a tuturor celor care vor să i se alăture în efortul constructiv de a contribui la înnoirea și dezvoltarea țării, o tribună de exprimare sistematică a celor mai diverse puncte de vedere, de larg interes național.

În concordanță cu scopul și obiectivele Fundației care o patronează, publicația "Opinia Națională" își propune drept program constant cultivarea și promovarea valorilor culturii naționale și universale, contribuția activă la dezvoltarea învățămîntului, științei și culturii, oferind paginile sale, fără opreliști și tendințe partizane ori monopoliste, dezbaterii publice și confruntării creatoare de idei pe teme majore ale vieții socio-economice, științifice, de învățămînt și cultură din societatea românească, din lumea contemporană în general. Revista dorește să atragă în confruntările de idei și soluții, menite a servi cauza edificării noii României, pe toți cei care au un cuvînt de spus, fără nici un fel de discriminări.

Cît despre structura tematică, așa cum au probat și numerele anterioare, se înțelege că nimic din ceea ce preocupă societatea noastră, lumea de azi, nu va fi ocolit, începînd, desigur, cu economia și viața social-politică națională și internațională, încît paginile revistei să ofere acea diversitate a punctelor de vedere ce se vor limpezi și aduna în albia mereu curgătoare a opiniei naționale, ca realitate socio-culturală aptă a deschide orizonturile progresului românesc. În acest sens și în acest spirit, paginile revistei vor oglindi, în dinamica vieții și în confruntarea cu dificultățile ei, obiective și subiective, "tot ce mișcă-n țara asta": industria și agricultura, statul și economia de piață, tranziția și proprietatea, protecția socială și șocurile tranziției; conștiința crizei, gestiunea și depășirea crizei; păstrarea curată a mediului ambiant etc. Din sfera preocupărilor publicației nu vor lipsi, se înțelege, problemele învățămîntului, științei și culturii, ca forță de propulsie spre progres și prosperitate.

Pornind de la rolul și însemnătatea Constituției României, ca expresie a interesului național și a integrării țării în lumea de azi și de mîine, vom acorda atenție dezbaterii principiale a unor teme cum ar fi: cultura politică și beneficiul dialogului, pluralismul politic și raporturile majoritate-minoritate în contextul democrației; toleranța și consensul; avatarurile și sterilitatea închistărilor ideologice; justiția și morala; drepturile și datoriile cetățenilor de azi și de mîine ai țării.

Un spațiu larg, adecvat, va fi consacrat valorilor istoriei naționale, cu o subliniată preocupare pentru semnificația împlinirii în acest an a 75 de ani de la Marea Unire din 1 Decembrie 1918.

(Continuare în pag. 2)

COLEGIILE REVISTEI "OPINIA NAȚIONALĂ"

Colegiul pentru reformă și relansarea economiei naționale:

- Acad. Alexandru Bîrlădeanu
- Acad. Anghel Rugină
- Acad. N.N. Constantinescu
- Acad. David Davidescu
- Prof. dr. Constantin Ionete
- Prof. dr. Ivanciuc Nicolae-Văleanu
- Prof. dr. doc. Alexandru Zamfir
- Prof. dr. Mircea Druc
- Prof. dr. Alexandru Albu
- Prof. dr. Mihai Părlăuță

Colegiul pentru problemele științei și învățămîntului:

- Acad. Ștefan Milcu
- Acad. Radu Voinea
- Acad. Ștefan Pascu
- Acad. Ion Coteanu
- Acad. Cristofor Simionescu
- Prof. dr. Liviu Maior
- Prof. dr. Grigore Brăncuș
- Prof. dr. Emil Tocaci
- Prof. dr. doc. Grigore Posea
- Prof. dr. Gheorghe Secară
- Prof. dr. G-ral (rez.) Emil Mihuleac

Colegiul pentru problemele culturii și artei:

- Acad. Eugen Simion
- Radu Beligan
- Grigore Vieru
- Paul Everac
- Dinu Săraru
- Prof. dr. Ion Dodu Bălan
- Prof. dr. doc. Alexandru Piru
- Prof. dr. Victor Giuleanu
- Prof. dr. Alexandru Tănase

Colegiul pentru ideea națională și socială în România:

- Prof. dr. Aurelian Bondrea
- Prof. dr. Mitropolit Antonie Plămădeală
- Prof. dr. Ioan Scurtu
- Adrian Păunescu

- Prof. dr. Ion Rebedeu
- Prof. dr. Ion Popescu
- Prof. dr. Gheorghe Cazan
- Prof. dr. Ion Tudosescu
- Prof. dr. Tiberiu Nicola
- Prof. dr. Virgil Constantinescu

Colegiul pentru doctrine politice și probleme ale relațiilor internaționale:

- Valentin Lipatti
- Prof. dr. Florea Duduță
- Prof. dr. Mircea Nicolaescu
- Prof. dr. Marin Voiculescu
- Ion Mărgineanu
- Prof. dr. Ion Zară
- Prof. dr. Constantin Mecu
- Prof. dr. Marin Nedelea
- Prof. dr. Constantin Vlad

Colegiul pentru problemele sănătății și protecției sociale:

- Acad. Nicolae Cajal
- Acad. Constantin Bălăceanu-Stolnici
- G-ral dr. Gheorghe Niculescu - membru de onoare al Academiei Române
- Prof. dr. doc. Iulian Mincu
- Prof. dr. Andrei Firică
- Prof. dr. Dorin Sarafoleanu
- Prof. dr. Ioan Pop D. Popa
- Prof. dr. Ștefan Costea
- Prof. dr. Mihai Dumitrescu

Colegiul pentru problemele justiției, statului de drept și democrației:

- Acad. Valentin Georgescu
- Prof. dr. doc. Yolanda Eminescu
- Prof. dr. Vasile Gionea
- Prof. dr. Adam Popescu
- Prof. dr. Nicolae Popa
- Prof. dr. Ion Neagu
- Cercet. șt. dr. Irina Zlătescu
- Prof. dr. Ionel Cloșcă
- Prof. dr. Mihai Merfea
- Prof. dr. Mircea Stroia

Director:

Prof. dr. AURELIAN BONDREA

CUVÎNT CĂTRE CITITORI

(Continuare din pag. 1)

O importantă atenție se va acorda prezenței românești pe meridianele lumii, prezență marcată de ecourile economiei, științei și culturii naționale în alte țări, de acțiunea compatrioților noștri peste hotare, indiferent de motivele care i-au situat acolo, dornici să contribuie la prosperitatea patriei.

Va fi constant reflectată poziția României ca țară eminamente europeană, publicația propunându-și să evidențieze rolul pozitiv al dinamismului și stabilității politice în plan național și internațional, să releve funcția nouă a centrelor de putere în lumea de la hotarele dintre secolul XX și următorul, din preajma noului mileniu și să susțină neabătut strategia constructivă a parteneriatului interstatual, zonal și mondial, o strategie viabilă numai prin respectul personalității popoarelor, al intereselor naționale, suveranității și avantajului reciproc.

Scurtei incursiuni în aria tematică a "Opinii Naționale" am dori să-i adăugăm câteva considerente de ordin metodologic principal, în măsură să asigure, prin efortul comun al colegiilor redacționale și colaboratorilor, afirmarea revistei ca o tribună de dezbateri constructive, servind numai și numai interesul național. În acest spirit, am dori să subliniem câteva reguli de bază de la care publicația nu se va abate în nici o împrejurare. Revista "Opinia Națională" nu se angajează în susținerea unor interese de grup, partizane, declarate sau, mai periculos, mascate; nu se angajează în polemici sterile; nu practică atacul la persoană și

nu răspunde unor atacuri similare, ori de unde ar veni ele; nu susține că propria poziție - ca idei, ca maniere de abordare - ar fi "ideală", singura "dreaptă"; nu consideră, în nici o privință și indiferent de temă, că nu pot fi acceptate și alte judecăți asupra oricărui subiect. Iar dacă acestea sînt poziții de principiu, sub aspect practic, revista nu "cenzurează" sub nici o formă, nici chiar a "laudei", alte publicații ori autori de rubrici și articole din presa națională; nu va reproduce articole din alte publicații decît dacă aduc puncte de vedere noi într-o problemă de larg interes; nu apelează la colaboratori care, în aceeași problemă, exprimă diverse poziții, uneori contradictorii, în diverse publicații.

În încheierea acestui succint cuvînt către cititori am dori să subliniem că în spiritul unei profunde democrații și al diversității firești a valorilor și opțiunilor, înțelegem ca "Opinia Națională" să fie condusă de colegii specializate, formate din personalități de prestigiu și de înaltă competență ale intelectualității române - academicieni, profesori, scriitori, cercetători științifici, diplomați, ofițeri superiori, ziariști, medici etc. Tocmai pentru ca aceste colegii să fie cunoscute, periodic va fi menționată componența lor. Aceștia li se vor alătura, fără îndoială, așa cum am constatat cu satisfacție de la primele numere ale revistei alți și alți colaboratori.

Iată rațiunile pentru care, adresîndu-ne viitorilor noștri colaboratori, le reamintim, ca îndemn și respectuoasă invitație, înțeleapta formulă a lui George Călinescu: "Vrei să fii un om bun? Alătură-te celor buni și deja vei fi unul dintre ei".

UN POET NUMIT NICHITA

Ar fi împlinit 60 de ani... Gîndul însuși devine emoție. Fierbinte, luminoasă și îndurerată în același timp.

Șansa a făcut să fim aproape în ultimele luni ale existenței sale. Nu o întîmplare, în schimb, ci un respect profund și o prețuire sinceră, pe care i le-am purtat, au făcut să-l invit, în acel an, să fie primul după Eminescu căruia Teatrul Național din Timișoara, al cărui excepțional director era pe atunci doamna Lucia Nicoară, i-a dedicat un grandios spectacol de poezie din ciclul "Mari poeți români". A fost un fantastic triumf pentru Nichita. A fost, poate, în arena publică, deplină încoronare a vieții sale de

creator. Atunci, în acele zile, împreună cu Coriolan Babeți, organizam la Teremia Mare, prima tabără de pictură într-un sat românesc și pregăteam, după Lovrin, cel de-al doilea Centru cultural din cele 25 cîte am apucat să facem în Timiș, pînă în 1983. Nichita, împreună cu doamna Dora, soția sa, au fost oaspeții localității de pe granița de Vest lăsînd între versurile special dedicate acelor pămînturi românești și inscripția de pe o tablă a eternității: "Teremie, Teremie! Dulce cînt de iasomie...". L-am iubit atîta, cu toții, încît nimeni - în afară de niște orbeți îndrumători culturali de la București

- nu s-a mirat că, acolo, "pe fișie", am organizat întîiul muzeu adevărat Nichita Stănescu.

Ne întîlnisem de multe ori, de-a lungul anilor, unele dintre cele mai sensibile convorbiri purtîndu-le în atelierul marelui prieten al lui Nichita, pictorul Mihai Bandac. Împreună am apărut, cît am putut, liniștile și neliniștile poetului, casa lui, mai ales aparițiile cărților lui, într-o epocă în care unii dintre cei ce-l laudă azi săreau pe el ca hienele, acuzîndu-l de patriotism. Scrisese "Un pămînt numit România" și nu-l mai iertau viperele.

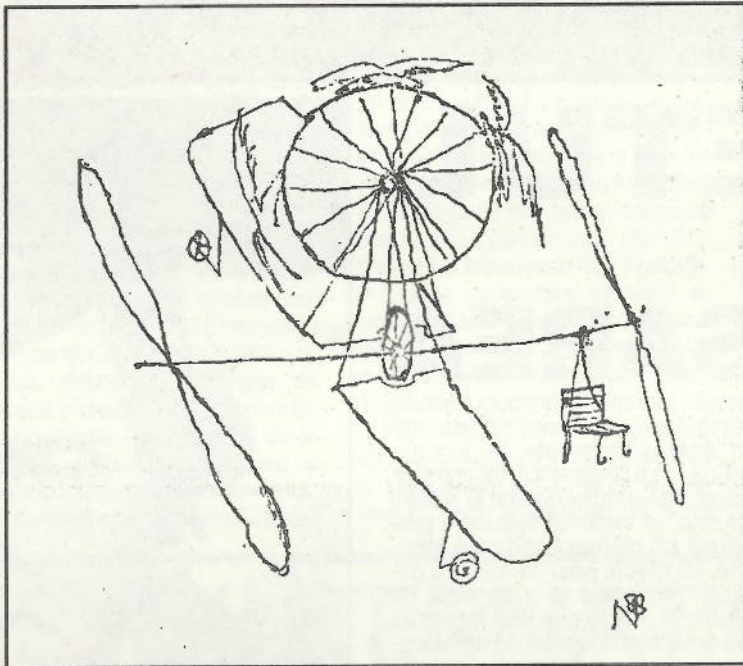
Ultimul la revedere i l-am spus împreună cu actorul Silviu Stănculescu, într-o tîrzie noapte bănățeană...

Ce a lăsat Nichita? Prin poezie, adevărul că marele creator e creator în orice condiții. În epoca, socotită cea mai dură estetic, el a spart toate tiparele vechi ale frumosului, făcînd ca Europa să încerce ea a fi sincronă cu el, și nu invers. Prin ideile: dovada că "de două mii de ani acest pămînt din trupurile noastre face parte". Prin testament: proba devotamentului total. Pămîntule românesc, zicea el, "am să te-ngrăș, la rîndul meu, cu mine, lăsîndu-ți doar scheletul să-ți fie verighetă-n jurul rîurilor". Suprema lui dragoste, "etalonul de aur" - limba română. "Pe aici se trece, aici se dă examenul, de aici se pleacă mai departe..."

Nașterea lui Nichita - asemeni versului o "întreprind în noi munci de primăvară".

Prin moartea lui, Nichita, devenea acel fantastic înger imaginat de el, nu refuzat, ci acceptat de păsări...

■ Eugen FLORESCU

SCENA

Paradoxală împrejurarea în care oameni de teatru a căror vocație a fost unanim validată, și nu numai în România, în spațiul unei estetici riguroase, țin neapărat, la mijlocul unei cariere absolut remarcabile, să ne convingă că nu le poate fi străin nimic din ceea ce se constituie în experimentele pe care eu le-aș numi desperate ale unei lumi, în cazul nostru teatrale, obligată de economia de piață și de reprezen-

Teatrul de buzunar din Chișinău cu "Legături primejliose" de Ch. de Lacroix

STREAPTEAS TEATRAL

DINU SĂRARU

tanții opulenți ai acesteia să biciuiască violent starea de indifferență față de faptul de artă. Noi sîntem în România depozitarii unei experiențe scenice care s-a bucurat de-a lungul unor decenii întregi, pînă în 1989, de elogiile și chiar de invidia firească, nobilă aș spune eu, ale confracților de pe alte meridiane pentru care performanțele actorului, regizorului, scenografului român au fost și rămîn de excepție. Dacă spațiul cultural în care s-au produs aceste valori unanim recunoscute a avut măcar meritul de a ne fi ferit de nevoia de a apela la nud și la metafora sexuală, la mizeria intimității groțeste, e greu de înțeles astăzi această lăcomie a "recuperării" unui univers care în nici un fel nu se poate justifica în spațiul cultural. Din fericire, publicul nostru, deloc pudibond, deloc

ipocrit, dacă nu a respins brutal, în orice caz a privit cu superioară ironie exercițiile pe care mi-aș permite să le numesc nefirești, din spațiul scenic, venind să concureze cu slabe mijloace estetice estetica streapteasului din localurile de noapte consacrate tocmai acelei biciuiri a simțurilor de care, pînă la urmă, trebuie să recunoaștem, multă lume are nevoie, dar care nu se pot revendica decît cu o mare îngăduință de la vocația artei. Iată, însă, că streapteasul teatral "validat" de un public bucureștean lacom și el să nu rămînă în urmă, riscă să contamineze scene provinciale a căror datorie elementară, de a sluji literatura autentică în formule scenice demne de misiunea teatrului, este părăsită în favoarea unor triste tribulații la frontiera cea mai nefericită a culturii joase. E greu de imaginat, de pildă, un oraș de provincie cu o tradiție teatrală care l-a făcut vestit de-a lungul vremii-

lor, nu numai al vremii, dăruit printr-o întîmplare fericită cu șansa de a avea teatru să nu poată produce pînă la această oră, după mai bine de trei ani de zbateri neputincioase, decît un streapteas inspirat de Boccaccio, cu care, firește, că are pretenția să se mîndrească urgent în Capitală după principiul caragialesc "de ce să n-avem și noi falții noștri?!"

Și mai grav este faptul că deroarea Ministerului Culturii, al cărui adjunct de specialitate este chiar un om de teatru, nu face decît să îndepărteze și mai mult publicul pentru că oricît am fi considerați noi de conservatori nu cu expoziții vivante de nuduri se poate aduce publicul la teatru într-o țară care nu-și poate refuza mîndria de a fi produs spectacole premiate și la Paris, și la Londra, și la Veneția, și la Moscova și pe care, în ultimii ani dinaintea lui decembrie '89, publicul românesc le-a apărut ca pe o oază de lumină și de suflet.

Un mit: România grâнарul Europei

Starea economico-socială a României din perioada interbelică și, îndeosebi, nivelul și gradul său de dezvoltare în preajma anului 1938 au constituit obiect de referință pentru studiile de economie, istorie, sociologie etc. Cu atât mai mult astăzi când formarea economiei de piață restabilește continuitatea normală a evoluției cu tipul dominant de economie privată din anii interbelici.

Necunoașterea, lipsa de informare însă în unele cazuri au condus la aprecieri asupra subiectului departe de realitatea istorică, ceea ce ne determină să facem câteva precizări pe bază de argumente statistice.

În afară însă de opiniile diferite asupra nivelului și caracterului economiei românești din deceniul patru, în planul prognozelor publice sau politice, al obiectivului strategic al tranziției României, viitorul nostru organism economico-social nu poate să aibă ca etalon al devenirii sale structura și nivelul anului 1938, al unei țări slab dezvoltate, situate la indicatorii economici de bază pe ultimul sau penultimul loc în Europa.

Pe de altă parte, este necesară mențiunea că sistemul instituțional și legislativ al economiei de piață după opt decenii - 1858-1938 - de formare și funcționare se manifesta în deplină maturitate stimulând dezvoltarea economiei.

În studiul de față însă, ne referim la opinia ce apare frecvent în mass-media noastră după care România, în anii interbelici, constituia grâнарul Europei.

Este adevărat că prin întregirea statului național cu provinciile românești foste sub stăpânire străină suprafața agricolă a țării se dublează, ceea ce mărește astfel potențialul său agricol iar, până în anul 1938, arabilul se lărgeste cu peste 2 mil. ha.

Cu toate acestea agricultura românească nici în perioada interbelică nici în cea antebelică nu a reprezentat, prin volumul producției și al exportului, un mare furnizor de cereale al continentului.

După datele Institutului internațional de agricultură de la Roma, în media anilor antebelici, 1909-1913, față de 120,9 mil.t. ale Europei, România producea 6,2 mil.t. cereale¹⁾ sau 5,1%. Notăm că în datele asupra Europei nu s-a cuprins Rusia sau U.R.S.S., întrucât aceasta prezenta cifre pentru întreg teritoriul euro-asiatic.

Din a doua jumătate a secolului 19, Europa recurge la importuri din alte continente pentru a-și asigura consumul; deficitul său de cereale, în media anilor 1909-1913, se estima la 32,4 mil.t.

România în aceeași perioadă exporta, în medie, 2,9 mil.t. cereale contribuind astfel la importul continentului cu 9%, dar la porumb cu 15,7%, situându-se pe primul loc între țările exportatoare din Europa.

În perioada cea mai bună interbelică 1934-1938 țara noastră, cu o suprafață arabilă sporită de 14 mil. ha, producea în medie 10,5 mil.t. grâne, revenindu-i 8,3% din producția europeană de 126,3 mil.t.

În anul 1938, între marii producători de grâu și seacă ai continentului se înscriau: U.R.S.S. cu 62 mil. t., Franța cu 10,6 mil.t., Italia cu 9,4 mil.t., Germania cu 14,2 mil.t., Polonia cu 9,4 mil.t., România cu 5,3 mil.t. urmate de Cehoslovacia, Ungaria, Jugoslavia, Bulgaria etc. La completarea necesităților din import a continentului de 23,2 mil.tone anual, România participa cu un export de 1,6 mil.t., respectiv 6,8%.

Astfel, în comparație cu media anilor 1909-1913, în perioada 1934-1938, deși suprafața arabilă crește de 2,2 ori, iar producția de cereale de 1,6 ori,

exportul românesc de cereale diminuează de la 2,9 mil.t. la 1,6 mil.t.²⁾ Pe diferite produse, agricultura românească, în anii 1934-1938, asigura din importul Europei 5% la grâu, 6,25% la porumb, dar 14% la ovăz și 15,6% la orz.

România figura, în afară de Rusia, printre cele patru țări mai importante exportatoare de cereale alături de Jugoslavia, Ungaria și Bulgaria. În 1937, de pildă, la importul de grâu european de 2,4 mil.t., România a participat cu un export de 1 mil.t., Ungaria 358 mii t., Jugoslavia 318 mii t., Cehoslovacia 220 mii t., Bulgaria 193 mii t. Dar cea mai mare parte a importului de cereale a Europei era asigurată de furnizorii de peste ocean și de Rusia.

În sinteza subiectului este instructivă raportarea pe locuitor a indicatorilor privitori la cereale,³⁾ analizați în cele două perioade:

Perioada	Producția	Consumul	Exportul
	kg %	kg %	kg %
1909-13	875 100	462 100	413 100
1934-38	545 62	469 101	76 18

Diferențe -330 -38 +7 +1 -337 -82

În condițiile când consumul s-a menținut aproape constant, reducerea pe locuitor a producției de cereale, în perioada interbelică, față de cea antebelică, s-a repercutat în aceeași măsură asupra exportului; înaintea războiului al doilea mondial, exportul de cereale pe locuitor reprezenta doar a cincea parte a volumului său din 1909/13.

Specialiștii explică scăderea relativă a producției de cereale în principal prin scăderea randamentelor la ha. ca urmare a trecerii agriculturii prin reforma agrară din 1921 de la predominarea marii culturi comerciale agricole la predominarea exploatației mici, efectuată cu mijloace și metode inferioare de cultură.

Reducerea randamentului general la ha de la 1220 kg la 930 kg, respectiv cu 290 kg, reprezenta pentru economia națională o pierdere anuală de 3,4 mil.t., iar în cele două decenii interbelice, de 68 mil.t. cereale.

În consecință, ceea ce se relevă ca important în caracterizarea poziției și importanței cerealelor românești pe piața europeană sînt dimensiunile producției și ponderea exportului lor în importul și în consumul continentului. Exportul românesc s-a redus între cele două perioade la aproape jumătate iar contribuția sa la importul Europei a diminuat de la 9% la 6,8% deși, la unele produse de mai mică importanță - ovăz, orz -, acesta ajungea la 14-15%.

În orice caz, cu randamente mai scăzute decît media europeană cu 20-35%, dar nu mai mici decît ale producătorilor transatlantici - la grâu de pildă Argentina obține 9,4 chintale/ha, Statele Unite, 8,6 chintale/ha, Canada, 7 chintale/ha - și un export mediu de 1,6 mil.t. anual, România în preajma războiului al doilea mondial reprezenta un furnizor important de cereale al continentului nostru însă departe de a constitui grâнарul sau sursa principală de aprovizionare a Europei.

■ Prof.dr. Victor AXENCIUC

1) Annuaire internationale de statistique agricole Roma, 1926.

2) Anuarul statistic al României 1915 - 1916; 1939 și 1940.

3) I.I. Tatos, Tehnica comerțului cu cereale, Buc., 1944, p. 71.

"Ceea ce ați făcut prin DIVIZAREA PĂMÎNTULUI ESTE O CRIMĂ"

- a declarat, la recenta sa venire în România, marele fermier american, dl. DAVID GARST, președintele Corporației Agro-Industriale Americano-Române.

Prima și cea mai izbitoare impresie pe care marele fermier american David Garst a făcut-o ziariștilor români, în acea celebră conferință de presă de la Ministerul Agriculturii, a fost cunoașterea excepțională a economiei noastre agrare din ultimii 40 de ani. Să nu uităm că înțila venire a domniei sale în România a fost în anul 1956, de numele și contribuția sa efectivă sînt legate multe dintre facilitățile de care produsele românești s-au bucurat între timp pe piața americană, ca și succesele tentative de modernizare a agriculturii românești cu sprijinul băncilor americane. Ca atare, președintele Corporației Agro-Industriale Americano-Române - un organism despre care nu știm încă prea multe, dar cu siguranță că vom mai auzi (și vom auzi lucruri bune!) în evoluția raporturilor româno-americane - deține atât de multe informații relevante, unele culese de la fața locului, și este atât de avizat, de competent în evaluarea aspectelor de ansamblu și de amănunt ale întregii politici agrare românești, încît orice tentativă de

a-i amenda concluziile reclamă cel puțin o informație la fel de bogată, de exactă și de relevantă cu privire la agricultura întregii planete. Pentru că aici pare a fi unul, dacă nu cumva principalul nod gordian al stării actuale a agriculturii românești: nu atât experiența de ansamblu a lumii, cît îndeosebi cea negativă este astăzi foarte slab cunoscută în România, din care cauză la noi apare mai mereu pericolul de a relua experimente care în alte zone ale lumii s-au dovedit de multă vreme falimentare. Iar apelul insistent care se face în asemenea împrejurări la condițiile specifice românești n-are o valoare reprezentativă, fie și numai pentru că protagoniștii unui asemenea demers au prea puțină considerație pentru specificul național manifestat în vreun domeniu sau altul de activitate, din care cauză apelul respectiv adeseori nu depășește limitele conjuncturalului. Așa se face, ne sugerează dl. Garst, că în România nenorocirile sînt conștientizate mai târziu, adeseori cînd nimic nu se mai poate îndrep-

ta. Sub acest raport, poziția fermierului american este categorică: "Ceea ce ați făcut dv. prin divizarea pămîntului după 1889 este o crimă. O crimă rezultată din sălbăticiie, nu din principiile capitalismului. Capitalism înseamnă acumularea valorilor și cultivarea valorilor, iar acestea înseamnă bunăstare. Greșelile pe care le-ați făcut prin divizarea agriculturii nu tîin de capitalism. Distrugerea capitalului nu poate însemna capitalism, ci tot comunism. Ați vrut să eliminați comunismul și ați instaurat sărăcia. Grajduri distruse, șeptel redus cu 50% sau chiar mai mult, risipirea furajelor și mai cu seamă parcelarea pămîntului în suprafețe atât de mici încît fiecare dintre țările occidentale dezvoltate ar face orice ca să le evite - iată tot altele erori grave, asupra cărora am atras atenția imediat ce am revenit în România în 1990, la invitația Băncii Române pentru Agricultură, cînd toată lumea, de la guvern la cel mai mic producător, mi-a dat dreptate, dar nimeni n-a făcut nimic spre a opri dezastrul. Atunci i-am sfătuit pe toți că ar trebui să refaceți fostele C.A.P.-uri ca societăți pe acțiuni, dar, din păcate, sfatul meu n-a fost luat în considerație, deși n-am cerut nimic pentru el. Probabil că dacă aș fi prezentat o factură guvernului dv., aș fi avut mai mult succes, pe cînd așa, cu un sfat pentru care n-am cerut nimic, totul a rămas baltă" - a concluzionat, cu o vădită tristețe, acest mare prieten al României.

Din fericire, asemenea bune intenții nu se sfîrșesc aici. Motiv pentru care, revenirea în România a fermierului american produce, deopotrivă, resurecții și speranțe. Speranțe, pentru că, iată, aflăm că domnia sa este inițiatorul campaniei de obținere pentru agricultura românească a unui credit de circa 600 milioane dolari, prin care să se aducă agricultura românească mai

aproape de potențialul său productiv, să se ofere un exemplu de relansare economică pentru întreaga Europă de est și să se facă din România un partener activ și permanent pe piața agricolă a lumii. Deși refuzat inițial, adică în urmă cu vreo doi ani, demersul dl. David Garst are acum mai mulți sorți de izbîndă. El speră să-și vadă în curînd acest plan realizat. Mai ales că - sublinia cu o ușoară ironie - "un asemenea împrumut nici nu înseamnă prea mult pentru dv., abia vreo 25 de dolari pe cap de locuitor, în timp ce pentru America, el poate aduce un export de cel puțin 1% din producția noastră agricolă anuală, ceea ce pentru noi ar fi foarte important". Fermierul american are numai cuvinte de laudă cu privire la competența specialiștilor români, "unii dintre cei mai buni din lume", după cum i-a caracterizat. "Aveți, totodată, cel mai mînos pămînt din Europa" - a mai spus cu același prilej, iar despre unele dintre combinatele viticole ori zootehnice românești ne-a încredințat că ar putea concura pe cele mai bine concepute din lume, chiar dacă sub raportul dotării tehnice, ele încă mai lasă de dorit. De unde și cele câteva planuri personale, extrem de interesante, cu privire la repunerea pe picioare a viticulturii, "astfel încît, în numai cîțiva ani, România să se ridice pe locul 4 în ierarhia mondială", la creșterea eficienței combinatelor zootehnice, îndeosebi a celor de creștere a porcilor, la procurarea furajelor bogate în proteine, la combaterea generală a șomajului prin relansarea agriculturii, la cooperarea româno-americană în domeniul repunerii în funcțiune a sistemelor de irigații ș.a.

Singura întrebare este dacă, cel puțin de astă dată, se vor găsi cuvenitele urechi autohtone care să fie sensibile la aceste sugestii dintre cele mai fertile.

■ Mihai IORDĂNESCU

SPERANȚE FĂRĂ ACOPERIRE

Poate că niciodată mai mult decît în perioada post-revoluționară și post-electorală nu s-a invocat și nu s-a pedalat atât de apăsător pe necesitatea asigurării unei coerențe în elaborarea strategiei de edificare a economiei de piață, a programelor de măsuri cerute cu acuitate de perioada de tranziție. Excesele n-au întîrziat să apară nici în acest sens, ajungîndu-se să se lege pur și simplu destinul noii societăți democratice, de drept de existența acestei coerențe căreia i se atribuie puteri miraculoase.

Este limpede că demersul va rămîne cu totul nerelevant pentru marea beneficiar al reformei care este poporul, atîta vreme cît nu se demonstrează că această opțiune nu reprezintă nicidecum un scop în sine și că expresia cea mai concludentă a ei se va reflecta, trebuie să se reflecte, în coerența a ceea ce înseamnă finalitate socială. Altminteri, restructurarea, reajustarea, continuarea reformei economice, vor avea, pînă la urmă, absolut aceleași costuri sociale, făcîndu-se abstracție sau ignorîndu-se pur și simplu efectele lor asupra nivelului de trai care este atât de precar.

Dar, cînd obiectivul numărul 1 rămîne stoparea declinului economic, ceea ce n-ar fi desigur prea puțin, cînd parcă totul se cantonează din nou, iarăși și iarăși, în zona unor judecăți globaliste, în crearea unui cadru legislativ al reformei, prin reglementări tot la nivel macro-economic, cînd se afirmă cu detașare că reforma - fără miez social - va fi însoțită, asociată de accelerarea procesului de privatizare, aplicîndu-se metoda "MEBO" care, se speră, aduce "liniște socială", dar cînd, în același timp, se dau asigurări că în anul 1993 nivelul de trai nu va crește, sentimentul pe care-l încerci nu poate fi altul decît unul de cumplită dezamăgire, de deprimare. Ce fel de "liniște socială" și pentru cine poate fi ea asigurată cînd singura perspectivă certă conturată, deschisă de măsurile anunțate este una de austeritate totală. Dincolo de sensul pozitiv al accelerării privatizării astfel proiectat, fără nici un efort de a se crea un sumum de precondiții care să concure la rezolvarea gravelor probleme cu care se confruntă societățile comerciale și agenții economici acum acesta va fi sinonim cu un transfer formal de proprietate - de la stat la salariați și conducerea administrativă. Și dacă eliberat de această "povară" statul va aplica în continuare strategia "luării mîinilor de pe aceste întreprinderi" sursele greutăților nu vor dispărea de la sine, menținîndu-se intacte.

Nu s-ar putea spune că fiecare măsură nu respiră competență avînd chiar conotații europene. Astfel, se are în vedere crearea globală și simultană, pe mai multe planuri, a cadrului legislativ al reformei, stabilindu-se 50 de priorități în domeniul constituirii și reglementării diverselor piețe ce configurează mecanismele unei autentice economii de piață - sectoare financiar-bancare, piețe de capital, burse de valori, concurență, sponsorizare etc. - dar nici una dintre aceste priorități nu vizează articularea la starea socială actuală.

În această vreme inflația, care ar fi trebuit să fie menținută în limite acceptabile, s-a amplificat dureros. În ciuda tuturor promisiunilor potrivit cărora de îndată ce vom avea un număr "îndes-tulător" de șomeri inflația va fi stopată. O atare corelație intimă și atât de necesară nu s-a realizat decît pe planul afirmațiilor, al intențiilor.

Pe cine însă poate înduioșa aceste preocupări atât de teoretice cînd perspectiva nu numai că nu este luminată de vreo rază de speranță, ci dimpotrivă se întuneacă. Iată. Conform prognozelor anul 1993 nu va mai fi un an de relansare economică, ci în situația cea mai fericită se va atinge "creșterea zero..."; noile etape de creșteri ale prețurilor generate de renunțarea integrală la subvenții - din luna mai - și de introducerea IVA din luna iulie care va însemna practic o scumpire a tuturor produselor. În acest context traiectoria nivelului de trai va indica o dramatică scădere.

Deci se poartă la drum, sau mai exact se continuă drumul cu un asemenea handicap care va duce iminent la un amenințător dezgheț social.

Și atunci declarațiile cu privire la asigurarea coerenței programelor rămîn pur retorice, fără nici o acoperire pe plan social, aplicarea măsurilor promise de anticriză avînd probabil doar rostul de a oferi un ambalaj, fie chiar din poleială, pentru un obiect care însă nici nu se conturează - finalitatea socială.

■ Adela DEAC

ÎN DEZBATERE, PROIECTUL LEGII ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

MARGINALIZAREA ISTORIEI

în programele de învățămînt

Neîndoios, astăzi, mai bine - poate - decît oricînd în trecut, celui care predă Istoria, cea dintîi carte a nației, în învățămîntul nostru de toate gradele - și, în chip subliniat, cred, în școala superioară - îi revin îndatoriri, de o factură deosebită. Aceasta - socotim mai întîi de toate - pentru că, în ultimii trei ani, încercîndu-se "corectarea" erorilor de dinainte de evenimentele din decembrie '89 și, fără o analiză pertinentă și onestă, inventîndu-se, pur și simplu, multe asemenea erori pe lîngă cele care efectiv s-au comis, s-au făcut tot felul de sărituri la basculă, fabricîndu-se strategii globaliste curioase de "restabilire a adevărului istoric". În cursul săvîrșirii acestei "opere" - improvizate în bună măsură în adîncurile ei - ce reverberează încă în mintea și fapta cîte unora -

s-a ajuns a se nega și înlătura chiar din istorie pagini, capitole, nume proprii, date istorice și probleme fel de fel pe motivații imposibil de înțeles și de acceptat, fiind - în același timp - promovate și ridicate - prin exagerare - la cote nemeritate - improvizate și ele (și tocmai de aceea puse dintru început sub semnul îndoielii de verdictul sever pe care istoria însăși l-a dat, îl dă, și-l va da prin vremi) tot felul de alte construcții de așa-zisă istorie reală, adevărată, nefalsificată. Inspiratorilor acestor "mutații" le-a scăpat și le scapă însă din vedere că atît trecerea sub tăcere a unor probleme de istorie cît și inventarea și exaltarea nemeritată a altora nu pot dura pe vecie, așa cum experiența din toate timpurile a dovedit-o și la scara istoriografiei românești.

După cum este cunoscut, imediat după evenimentele din decembrie '89, printr-un joc acoperit de complicități și vinovății, însuși ministrul învățămîntului de atunci s-a lansat în demolarea istoriei naționale - ca obiect de învățămînt și ca istorie însăși -, promovînd tot felul de măsuri agresive împotriva ei.

Astăzi ne apar de necrezut fantasmagoriile care s-au susținut despre istorie imediat după decembrie '89 sub cupola Ministerului Învățămîntului, care au condus la desfigurarea locului și rolului acestei științe în învățămînt. Diversiunea a mers foarte departe. În ianuarie '90, Ministerul Învățămîntului a decis eliminarea istoriei românești din învățămîntul gimnazial și liceal, exceptînd clasele terminale (a VIII-a și a XII-a). O vijelioasă ofensivă s-a declanșat concomitent și în alte medii împotriva istoriei naționale (din păcate și în institute de cercetare), prezentată ca o istorie periferică, nesemnificativă. Concomitent a început a se face apologia istoriei europene, firește prin sacrificarea locului istoriei românești.

Desigur, nu sînt puține probleme în prezentarea cărora pînă în decembrie '89 s-au comis efectiv alunecări din cadrul rigurozității științifice. Le știm cu toții și cunoaștem și cauzele, explicațiile diverselor omisiuni, erori și chiar falsificări voite indicate și - cu aceste spuse - cu atît mai repudiabile. Avem în vedere inclusiv ambițiile bolnăvicioase ale cîte unora de a intra în istorie și unde era și unde nu era cazul! Exemplul rău, poate cel mai rău (deși așa ceva se mai practicasă și în trecut, imediat după 1944) l-a dat, în acest sens, cuplul ceaușist și lui i-au urmat alții dintre participanții la "făurirea" istoriei mai recente, ajungînd fiecare să-și caute poza sau numele pomenit în cărțile de istorie, în muzeele de istorie etc. și să obiecteze - fiecare cum putea - atunci cînd nu figura conform cu propria voință și cu aprecierea subiectivă a istoriei de către fiecare în parte. De aici însă și pînă la a comite una dintre cele mai mari diversiuni post-decembriste, anume aceea de a "decreta" că istoria națională a fost complet falsificată în trecut, că nimic bun nu s-a realizat pe acest tărîm din 1944 pînă în 1989 este o distanță enormă, imposibil de acoperit cu dovezi indubitabile, cu argumente solide, cu afirmații responsabile.

Este adevărat că ceea ce uneori se "falsifica" în textul tipărit se prezenta, se explica de la catedră - într-o vorbire liberă - de către oamenii de meserie care se respectau și care știau și reușeau să prezinte

istoria așa cum a fost ea, mergîndu-se și pînă la eludarea a ceea ce trebuia eludat. Din cîte ne aducem aminte n-a existat om de meserie în domeniul istoriei care - pentru o astfel de atitudine - să fi avut de suferit, să-și fi pierdut cumva catedra și acest lucru spune foarte mult. De altfel se și împămîntenise dreptul suveran al profesorului de istorie la catedră, posibilitatea sa reală de a interpreta și expune programa și manualul după care predă sau oricare punct de vedere prezent în istoriografie. La un moment dat se și acreditase, într-un fel, perspectiva prezentării la ora de istorie a punctelor de vedere controversate existente într-o problemă sau alta. Și existau nenumărate, cum și acum există!

Semnatarul acestor rînduri își amintește - și oricine își poate aminti - de o sumedenie de împrejurări în care adevărul istoric a fost spus - cu toată franchețea - la tribunele cele mai pretențioase ale dezbaterii științifice, obiective a problemelor de istorie și, cu atît mai mult, acest lucru s-a făcut în Universitățile României. Spre a da un singur exemplu, la cursul universitar de "Probleme fundamentale ale istoriei", care se predă pînă în '89 în toate facultățile din țară (da, în toate!), indiferent de profil - din '89 a fost scos din învățămînt, "grație" acelorasi "binevoitori" cățarați pe creasta valului - oricine l-a audiat își poate aminti de ținuta lecțiilor și dezbaterilor, de încercătura problematică propusă chiar de manualele care au apărut în cîteva ediții în sprijinul tuturor studenților, manuale ce excelau în informații și concluzii pertinente care înlăturau ceața de pe interpretarea anumitor chestiuni și deschideau apetitul pentru dezbaterile aprofundate a anumitor subiecte mai delicate. Predarea acestui curs constituia în fond o operă patriotică prin care în sistemul organizat de învățămînt se asigura cunoașterea de către fiecare student a istoriei naționale, așa cum a fost ea! Și ce discuții antrenante se încingeau cu studenții pe problemele - cheie (fundamentale, cum erau denumite) ale istoriei poporului român! A daunat oare cuiva audierea unui asemenea curs universitar? Categorie, nu!

Acum, o astfel de disciplină nu mai există, pentru că nu mai este necesară în învățămîntul nostru superior! - cum au zis și au decis vinovații adversarii ai învățării istoriei poporului român imediat după decembrie '89. Să fi fost această decizie supusă, în chip democratic, voinței studenților din țara noastră? Nu ne amintim de așa ceva și, de fapt, nici

n-a fost!

"Operarea" în acest fel asupra locului și rolului istoriei în învățămînt a fost și mai păgubitoare cînd s-a produs atentatul împotriva istoriei românești în planurile de învățămînt în școala gimnazială și liceală, un atentat ce-și duce și azi spre viitor efectele nocive cu toate că unele reparații, s-au mai făcut în ultimul timp.

S-a "decretat" imediat după decembrie '89 că trebuie să dispară din școală manualele de istorie după care s-a învățat pînă în '89, dar revizuirea elaborării unor manuale adevărate caracterizate prin deplină rigurozitate și obiectivitate nu ni s-a înfățișat încă. S-a recurs, totuși, pentru moment, la o strategie a tranziției, la "îmbunătățirea" prin tăieturi a manualelor "falsificate" pînă în '89. A înlăturat însă din vechile manuale anumite citate, a renunțat la introducerea manualelor pe motiv că erau ceaușiste și a declarat în afara istoriei anumite lecții și părți de lecții (de pildă cele despre viața socială, despre clasele producătoare ale societății, despre mișcarea muncitorească și socialistă în anumite etape din istoria țării (în situația în care în toate țările civilizate ale lumii astfel de probleme sînt tratate amplu în manualele de istorie) și a comite și altfel de forfecări și demolări n-a însemnat și nu înseamnă că s-au oferit elevilor manuale de tranziție. Ce să mai vorbim de manualele de istoria românilor pentru clasele a XI-a și a XII-a, anunțate de multă vreme a fi în stare de a revoluționa învățămîntul istoric românesc, ele n-au și nu vor avea valoare maximă de întrebuințare datorită calității lor puse sub semnul întrebării dintru început. De pildă, de criticile nu întotdeauna justificate revărsate asupra vechiului manual de istorie veche și medie a românilor (autorii săi erau trei mari oameni de carte: Hadrian Daicoviciu, Pompiliu Teodor, Ioan Cîmpeanu) n-au scăpat și nu vor putea scăpa nici autorii noului manual cu atît mai mult cu cît opera lor este și mai stufoasă, cu echilibre și mai fragile între părți și capitole, cu gradul de inteligibilitate - mai ales în prima jumătate a textului - sub limita admisibilă. Abia acum își vor putea da seama și inițiatorii amintitelor demolări și autorii noilor manuale de istorie, oricare ar fi ele, că travaliul alcătuirii lor nu este o treabă ușoară, la îndemîna oricui.

Și iată, ne aflăm în fața examenului de admitere pe care candidații la facultățile de istorie și de drept îl vor susține în vara anului 1993 nu în altfel decît tot pe baza

manualelor de istorie veche, medie și modernă a românilor elaborate înainte de '89, manuale care, se bucură și astăzi - în chip evident - de aprecierea profesorilor și elevilor (acceptîndu-se, e drept, cu deplină justificare, că pentru epoca contemporană este absolut necesar un nou manual). Și de ce să nu afirmăm cu satisfacție și să nu subliniem că actuala conducere a Ministerului Învățămîntului, dorind să asigure o reală protecție a candidaților la examenul de admitere din acest an la facultățile de istorie și de drept, a luat cu înțelepciune, cu luciditate binevenită decizie a menținerii pentru concurs a vechilor manuale.

N-am putea, în continuare, să nu semnalăm tendințele istoriografice evidente care așează sau încearcă să așeze, în ultima vreme, în afara oricărei normalități, modificări de optică de tipul scoaterii din istoria noastră mult frămîntată sau pur și simplu de tipul marginalizării sau chiar al falsificării unor evenimente precum: răscoalele țărănești de la finele veacului al XIX-lea și începutul celui de-al XX-lea, mai ales cele din 1907, ridicările muncitorești de la 13 decembrie 1918, greva generală din 1920, marile lupte ale minerilor de la Lupeni din 1929 sau ale cefeștilor și petroliștilor din ianuarie-februarie 1933 - (S-au împlinit de curînd 60 de ani de la desfășurarea acestora din urmă. S-a putut observa ce "atenție" li s-a acordat în presă, ca și în alte sisteme de informare). De, clasa muncitoare și celelalte forțe producătoare ale societății trebuie marginalizate și pe această cale, mergîndu-se - dacă este posibil - pînă la scoaterea lor din istorie.

Motivele? Cel mai important dintre ele, desigur, nu poate fi decît încercarea de a mușamaliza și acum - după decenii - pe autorii represiunilor sîngeroase care au "asigurat" potolirea spiritelor, fie că au fost liberali, naționali-țărăniști sau cine mai știe cine. În "naivitatea" lor, însă, doar autorii acelor crime și apărătorii lor de astăzi pot crede că pot fi șterse din istorie suferințele și sacrificiile acelor care în evenimentele amintite au căzut victimă represiunilor sîngeroase de tot felul.

Indiferent de fenomenele și practicile reprobabile, amintite a se înțîmpla după '89, în sistemul învățămîntului universitar - și nu numai al lui - istoria se impune în continuare prin adevărurile ei perene, indubitabile și numai cine nu este capabil să respecte și să prezinte obiectiv aceste adevăruri nu-și poate găsi locul și demersul îi rămîne steril. Oare fiecare dintre noi avem dreptul de a modifica istoria potrivit propriei voințe sau camelonismului care ne poartă acum pașii pe alte cărări decît în trecut?

De altfel, credem că nu trebuie să zăbovim prea mult în încercarea de a demonstra că poporul român nu are două și nici mai multe istorii, ci una singură! În consecință apar zadarnice încercările diversilor "interpreți" ai istoriei de a furniza variante politice, de partid pe aceeași temă, oricare ar fi ea.

N-am avea motive - credem - să ne abținem de a exprima părerea că unui om de la catedră i-ar reveni datoria de a dovedi un comportament mai reținut, mai demn și o răspundere mai adînc înțeleasă, radical deosebită, de pildă, de a unui anume lider politic, să zicem al unui partid social-democrat cu pretenții, care auzindu-și la un moment dat semnul (din alt partid, și el cu altfel de pretenții, dar tot pretenții) că-i defăimează tradițiile partidului său, că afirmă chiar că pînă în 1944

mișcarea socialistă, social-democrată n-a avut la noi în țară nici un fel de tradiții (deși acel partid își are vechimea adînc înfiptă în istorie, încă la jumătatea veacului trecut și fie-ne permis să amintim - că în 1944-1945 Constantin Titel Petrescu, lider recunoscut al Partidului Social Democrat, făcea să apară o carte monumentală prezentînd o voluminoasă istorie a ideii, a faptei socialiste din România, de la jumătatea veacului trecut pînă în clipa apariției amintitului volum) tace, da, tace, nu socotește firească nici un fel de replică. Tot așa el a știut la timp - cum am știut-o cu toții - că amatorii de scandal și tot felul de dezordine, au azvîrlit de pe soclu, la un moment dat, la București, statuia părintelui social-democrației române, al partidului pe care el acum îl reprezintă (Constantin Dobrogeanu-Gherea se numea) și a tăcut ca un laș, în chip vinovat! Să nu se fi simțit oare obligat să se amestece în treburile propriului partid?

La catedră - spre a reveni tot acolo - misiunea omului de meserie este însă cu totul alta - trebuie să fie - și acest lucru este necesar să fie deplin înțeles de fiecare om de onoare. A nu fi de acord cu această exigență a tuturor timpurilor înseamnă, de fapt, a te așeza singur în afara profesiei căreia i te-ai dedicat sau încerci să i te dedici. Imparțialitatea, obiectivitatea, onestitatea, detașarea față de orice contaminare cu izuri politice - mai ales cînd sînt și rău prevestitoare - trebuie să-l deosebească pe omul de la catedră - atunci cînd va susține lecția de istorie - de orice evoluție partizană, de orice concesiune făcută vreunui anume crez politic.

Cu optimismul robust care trebuie să ne caracterizeze pe toți oamenii de la catedră care predăm istoria avem a spera că în peisajul vieții noastre cotidiane atît de complexe rămîne ca adevărata știință istorică să fie cultivată cu nedesmințită dăruire de slujitorii vrednici ai muzei Clio; și astfel de slujitori nu ne lipsesc pe întreaga hartă a țării, în toate centrele universitare și științifice de renume.

In ce privește Facultatea de Istorie a Universității "Spiru Haret", profesorii și studenții săi militază, încrezători în triumful rațiunii, pentru predarea - învățarea istoriei celei mărețe și adevărate a poporului român și a istoriei universale, totodată. În conformitate cu profilul pe care singuri ni l-am stabilit, ne preocupăm, în special, cu aprofundarea problemelor de istorie modernă și contemporană românească și universală, acestor epoci fiindu-le rezervate spații mai ample în activitatea generală, studenților oferindu-se posibilitatea de a audia cursurile unora dintre cei mai renumiți specialiști de care dispunem în prezent.

Încredințați că pentru făurirea și asigurarea bunului mers al societății de mîine, pentru pășirea sigură peste granița dintre milenii doi și trei este nevoie de oameni temeinic pregătiți să înțeleagă corect tot ce a fost, ce este și ce trebuie să fie, astfel încît drumul spre cît mai departe să poată fi parcurs fără sau cu cît mai mici ezitări și dureri. Și ce rol mare are istoricul, în prefigurarea acestui vector! Pentru formarea acestui istoric milităm acum toți cei care în Universitatea "Spiru Haret" răspundem îndemnurilor Fundației "România de Mîine" de sprijinire prin toate capacitățile noastre a făuririi societății al cărei nume Fundația îl prefigurează, contribuind la pregătirea cadrelor de care aceasta are și va avea nevoie.

■ Prof. univ. dr. Gh. I. IONIȚĂ
DECANUL FACULTĂȚII DE ISTORIE
A UNIVERSITĂȚII "SPIRU HARET"

UNIVERSITATEA "SPIRU HARET"

Formarea și dezvoltarea unei economii de piață modernă și eficientă impune, desigur, mobilizarea de resurse naturale necesare, acumularea de capitaluri, îndeosebi lichide - decisive - și, mai ales, educarea și recrutarea de manageri competenți, energici, pragmatici și performanți. Acești manageri sînt atrași dintre cele mai active elemente ale vieții economice - crescute în condițiile economiei de piață, competitivă, în continuă diversificare, care cunoaște concurența în condiții dure, dar și activități de cooperare economică - tehnica cît mai productive și mai rentabile.

Învățămîntul economic contribuie în cea mai însemnată măsură la formarea acestor manageri, cu condiția ca oferta sa să se adapteze cererii economiei, a calificărilor profesionale necesare. Astfel, un învățămînt economic, îndeosebi cel superior, trebuie să ofere programe și discipline corelate cu cererea de manageri în economia românească, manageri care să poată cunoaște piața, să fie capabili de a adopta deciziile cele mai potrivite, mai rapide și mai de perspectivă.

Învățămîntul economic superior oferit de Universitatea "Spiru Haret" sub patronajul Fundației "România de Mîine" este realizat prin facultăți de specialitate: Marketing și Comerț Exterior; Management Financiar-Contabil; Cibernetică și Management Industrial, toate cuprinse în Institutul de Științe Economice al Universității.

Aceste facultăți oferă prin cursuri, seminarii de cazuri practice și de informatică, aplicații în întreprinderi privind principalele căi de pregătire ale unor calități manageriale, de însușire de metode tehnice și, mai ales, de formare a unor mentalități adecvate de cunoaștere corectă a piețelor interne și externe (marketing), practicarea de elemente ale unor decizii eficiente (management) și folosirea de limbaje și evidente moderne.

ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC ȘI PERSONALITATEA MANAGERULUI

Prof. dr. doc. Alexandru ZAMFIR

Cunoașterea limbilor străine, cu folosință mondială sau regională, utilizarea de tehnici matematice și statistice, în fine, familiarizarea cu problematice de management comercial, industrial, bancar-financiar, cu deprinderi de promovare de produse și servicii și de valorificare optimă, prin negocieri de prețuri avantajoase, toate constituie contribuții la formarea unui manager modern, așa cum le oferă Învățămîntul de Științe Economice a Universității "Spiru Haret", Fundația "România de Mîine".

Institutul de Științe Economice oferă prin programele, seminariile practice, laboratoarele și bibliotecile sale următoarele programe pe facultăți:

Marketing și comerț exterior, cursuri de zi cu durată de 4 ani și cursuri cu frecvență parțială de 5 ani. Pregătește specialiști pentru comercializarea internă și externă de mărfuri, servicii și bunuri de investiții, negocierea, încheierea și desfășurarea contractelor comerciale și a expedițiilor de mărfuri interne și externe. Absolvenții și experții pot satisface cerințe manageriale în marketing, comerț exterior, unități bancare, burse de mărfuri și valori - agenții comerciale și bancare etc.

Facultatea de **Management financiar-contabil,** cursuri de zi cu durată de 4 ani și cursuri cu frecvență parțială de 5 ani. Oferă pregătirea de manageri calificați și experți în domeniul financiar

contabil, pentru serviciile de specialitate ale firmelor private și publice, instituții și asociații în toate ramurile economice.

Facultatea de **Cibernetică economică,** cursuri de zi cu durată de 4 ani și cursuri cu frecvență limitată de 5 ani. Formează specialiști în analize cantitative (analist în sistem economic), sisteme macro și micro econo-

mice, în fundamentarea deciziilor în domenii ca serviciile funcționale ale firmelor, compartimente de sinteză, cercetare științifică, instituții publice.

Facultatea de **Management industrial,** cursuri de zi cu durată de 4 ani și cursuri cu frecvență parțială de 5 ani. Oferă specialiști în organizarea și gestiunea afacerilor industriale, consulting managerial, prognozarea și conducerea afacerilor private (întreprinderi mici și mijlocii).

Cerințele economiei - manageri formați și eficienți, ca și oferta, așa cum se prezintă prin programele de pregătire economică ale Universității "Spiru Haret", se înfălesc dînd valoare acestor confluente formaționale, educarea de manageri capabili să mobilizeze resursele naturale și umane pentru a obține profituri mari în folosul întreprinderilor lor, dezvoltării economiei naționale și în avantajul propriu și al colaboratorilor lor. Tinerii studenți care urmează aceste

cursuri, manageri care doresc să se perfecționeze prin cursuri postuniversitare, în fine, - specialiști care vor să dezvolte și să actualizeze știința lor prin colocvii și simpozioane pot contribui la maturizarea lor, dar și la o deschidere spre cooperare cu institute de specialitate din alte țări mai dezvoltate economic care le oferă teren de colaborare în școală și în practica viitoare.

Programele de învățămînt și materialele didactice și practice oferite de Universitatea "Spiru Haret", biblioteca și laboratorul său asigură prin totalitatea cadrelor didactice formate ca specialiști de renume în țară și străinătate, prin condițiile materiale, spațiile de învățămînt, sursele de informare și prelucrare, în fine, prin experiența cîștigată o bună educare și o realizare a obiectivelor arătate mai sus, îndeosebi de manageri moderni atît de necesari economiei românești, actuale și viitoare.

GÎNDIREA SĂLBATICĂ

Nu, nu e vorba de cartea lui Claude Levi Strauss, subintitulată: *Totismul azi*, apărută și în limba română, în 1970, la Editura Științifică.

Nu poate fi vorba de această lucrare de referință pentru că Claude Levi Strauss se referă la gîndirea sălbatică din perspectivă istorică, iar eu aș vrea să o abordez dintr-una sincronă, morală și psihologică.

Eu vizez "gîndirea" unor contemporani, mult mai sălbatică decît cea a omului primitiv. Gîndirea înneacă în ură animalică, amestecată cu instincte și reacții viscerale în "vasul ales și delicat" care ar trebui să fie omul, contemporanul nostru de la sfîrșitul secolului al XX-lea.

Mă refer la omul "vas cu otravă și cu venin", la omul care ascunde în palma-i asudată ghiara foarte îndepărtată a săi strămoși, de dinainte de a-și fi făurit unelte de muncă, ghiară cu care ne zgîrie obrazul și sufletul, ne scoate ochii și scrie versuri pline de ineptii pe pereții caselor sau își așează în pagini de ziar puțina gîndire ce cu greu se poate depista în articolașele sale. Articolașe, fiindcă, pe de o parte, omul nostru n-are respirație intelectuală normală și de-abia gîfîie pe o ciozviră de așa-zis gînd, iar pe de altă parte, atîta lucru știe și el - otrava nu se dă în doze mari. E suficientă o picătură într-un pahar cu apă. La omul meu apa s-a evaporat în chinurile facerii ridicolelor sale articolașe, în miezul cărora a rămas numai picătura de otravă care crește miraculos, luînd înfățișarea unui sălbatic despuat și păros, cu ciomagul în mînă, cu fascicule de ură în ochi, cu fruntea îngustă de un deget, cu dinții canini, galbeni, rari și lungi, ca parii

dintr-un gard în ruină, cu argumentul scuipatului mereu pe vîrfurile limbii.

Asta-i chipul sinistru al gîndirii sălbatică de azi, care se cere completat cu pete de intoleranță, de egoism și spirit de vendetă, cu balele demagogiei grețose, cu veninul cameleonismului, cu gheruțele arivismului, cu un cap cu două fețe și nici un obraz, cu o hidoasă mască a nerușinării.

Gîndirea sălbatică de azi nu mai iscă mituri și mitologii, nici credințe și legende superstițioase, ea produce înjurături, delațiuni, buruieni verbale otrăvitoare, inundații cu ape reziduale și incendii greu de stins. Gîndirea sălbatică instalată în căpățînilor unor oameni ce-s simțitani cu noi în timp, dar nu și contemporani, din punct de vedere spiritual, scapă adesea din cușca țestei, ca o fiară din grădina zoologică, și face ravagii, tulbură liniștea societății, sperie lumea, lătratul ei fioros, mușcă, zgîrie, sfîșie pînă ne zdrențuiește sufletele.

Ea n-are mamă, n-are tată, n-are neamuri, n-are nimic sfînt, n-are decît interese și meschine instincte. Gîndirea sălbatică ia uneori chipul hidos al minciunii despre propria țară și propriul popor, despre realitățile de azi de la noi și despre zburcișoarea noastră istorie căreia i se cîntă, nu odată, cunoscuta arie a calomniei, din care, pînă la urmă, tot rămîne ceva. "Calomniez, calomniez, il en restera toujours quelque chose".

Gîndirea sălbatică aplică insistențiv acest îndemn al defăimătorului fără scrupule, Don Basilio, din Bărbierul din Sevilla de Beaumarchais, pusă pe muzică de Rossini. Date fiind consecințele ei extrem de grave pentru om și societate, calomnia a făcut și face obiect penal, dar din nefericire azi parcă ni-

meni nu mai are timp să se ocupe de un asemenea monstru care rănește suflete, distruge prietenii și destine, ruinează familii, ucide și dăunează uneori imaginii țării noastre în lume.

Dacă e condamnat să calomniezi un individ, e criminal să calomniezi un popor și o țară. O asemenea culpă nimeni n-are dreptul s-o ierte, nici Parlamentul, nici Guvernul, nici Președintele, numai poporul român, căruia i s-au adus prin calomnie daune materiale și morale. Pînă cînd organele de stat nu vor înțelege acest lucru, mîndria națională a românilor va fi mereu ofilită și interesele noastre călcate-n copitele gîndirii sălbatică.

În numele "drepturilor omului", posesorii gîndirii sălbatică feștesc și blamează cum vor drepturile poporului nostru, dreptul său de a fi stăpîn la el acasă, de a-și decide singur soarta, de a-și apăra interesele, integritatea teritorială, independența și suveranitatea. Gîndirea sălbatică de azi consideră aceste noțiuni sfînte ca fiind neocomunism, rămășițe anacronice și desuete ale unei gîndiri naționaliste.

Gîndirea sălbatică se poate afirma numai la acei ce consideră societatea noastră o junglă fără stăpîni și fără legi scrise. Firește, asemenea considerații nu se fac fătîș, dar gîndirea sălbatică acționează subteran, exact ca în junglă, după instincte egoiste și distrugătoare pentru societatea democratică, căreia ea îi impune sinistru dictatură a lui homo homini lupus. Ori, în gîndirea umanistă, a lui Seneca de pildă, și a poporului român călăuzit de OMENIE, omul nu trebuie să fie lup pentru om, ci SFÎNT.

■ Ion Dodu BĂLAN

Expoziția de tapiserie Cella Neamțu
Galeriile "Orizont"

PROBLEME actuale ale GEOPOLITICII ROMÂNEȘTI

Elementele geopolitice de referință ale spațiului românesc sînt date, pe de o parte, de structura geografică diversă dar unitară a teritoriului, și, pe de altă parte, de poziția noastră în sud-estul Europei, la o înfruntare de drumuri transeuropene (direzionate către estul Mediteranei și Orientul Apropiat), dar și la interferența, peste noi, a unor influențe și interese nord-slave, germane, austro-maghiare și turcești. Aceste elemente au dăinuit dintotdeauna, schimbătoare au fost doar interesele celor din jur sau mai de departe, ca și rolul și modul cum statul sau populația românească reacționau față de aceste influențe sau chiar intervenții. Asemenea schimbări, privind structurile geopolitice din arealul ce interesa și România, au avut loc și după 1989, cînd - urmare a prăbușirii lagărului sovietic - se crează o nouă situație și structură geopolitică europeană și chiar mondială. Aspecte "fierbinți" au îmbrăcat acum schimbările din fosta Iugoslavie și din unele țări ale C.S.I., dar și România a fost prinsă în vîltoarea restructurărilor geopolitice, simțind dogoarea venită dinspre focarele iugoslav și transnistrean, sau alte influențe strecurate cu oarecare subtilitate din exterior către minoritățile etnice de la noi.

Scopul abordărilor geopolitice, indiferent de forma sub care se fac, îl reprezintă stăpînirea sau obținerea unor avantaje pe, sau pentru un anumit teritoriu. Înțelegerea rolului pe care îl joacă asemenea teritorii sau elemente de teritoriu pentru fiecare dintre cei interesați, în diferite situații sau conjuncturi geopolitice, ne dă posibilitatea de a aborda cu abilitatea necesară astfel de probleme, pentru a nu dăuna, în viitor, intereselor țării și națiunii.

Rezumîndu-ne la elementele geografice de bază ale teritoriului românesc, vom începe cu rolul Carpaților Românești. Acest cerc de munți formează coloana vertebrală a unității structural-geo-

grafice a spațiului românesc. Fără ei nu pot fi concepute Statul "rotund" al României și unitatea națională, de 90%, a românilor. Are cineva din afară interese asupra lor? Sigur că da. Este vorba de o serie de drumuri europene transcarpatice, folosite de mulți europeni. Dar aceasta este o problemă de tranzit, de înțelegere sau neînțelegere între parteneri, ușor de rezolvat. Dar, de-a lungul istoriei, s-au făcut simțite și dorințe de cucerire a spațiului intercarpat, pînă spre cumpăna apelor, din partea statului maghiar. Sub forme variate și subtil mascate, asemenea intenții au apărut și după 1989. Ce poate însemna, de exemplu, un areal situat la granița dintre Polonia, Ucraina, Ungaria și România, unde din partea noastră sînt invitate două județe "din Transilvania" (Maramureș și Satu Mare) și nu Statul? Și aceasta în condițiile în care România a fost refuzată să facă parte din Trilaterală de la Visegrad (Ungaria-Polonia-Cehoslovacia). Ideea înlocuirii statului român cu

"regiuni" este transparentă. Dar se poate face și o trimitere directă la articolul lui Kocsis Kú'sly¹⁾.

Dunărea este un al doilea element geopolitic românesc, dar și o axă economică majoră a Europei. Crearea canalelor Mein și Dunăre-Marea Neagră a crescut importanța ei și mai mult. Prin cei 1075 km, fluviul este în bună parte românesc, de aceea țara noastră se definește "Carpato-danubiană". România joacă rolul fundamental în navigația pe Dunăre și nici un aranjament în acest sens nu se poate face fără ea. Interesele sînt însă multiple, depășind adesea Europa. Dar, tot istoria ne-a dovedit că unele "puteri", foste sau și actuale, nu totdeauna doresc aici o Românie puternică și mare, care, ca pivot dunărean, să poată impune o stabilitate geopolitică în regiune. Ei navighează adesea, cu mai mult profit, prin ceață. Noi însă profităm mai mult în condiții clare de stabilitate, prin înțelegere. Nu ne trebuie nici blocaje cu barje, nici deversări de poluanți, căci ne păgubesc enorm, dar construim cu plăcere, împreună sau nu, cu vecinii, baraje, ecluze, poduri și canale pentru scurtarea drumurilor. Totodată, în noile condiții, solicităm un nou statut dunărean.

Marea "Pontică", al treilea element geopolitic românesc, scăpată de ipoteca sovietică, a dat posibilitatea statelor riverane să-și armonizeze mai bine interesele economice, strategice și ecologice. Ele au format o comuniune a Mării Negre ai căror pivoți și promotori sînt România - care stăpînește comunicația cu Dunărea - și Turcia, stăpînă a Bosforului, ieșirea spre Mediterana. Și această nouă structură este concepută să ducă la o tot mai mare stabilitate geopolitică în zonă. România este interesată direct în această "mică

piață comună pontică" atât economic, dar și pentru propria-i securitate și pentru stabilitatea în zonă.

Dar, rolul geopolitic al celor trei elemente geografice românești, care sînt în același timp și europene, se reunește natural într-o simfonie unitară de geopolitică românească. Aceasta se cere a fi dirijată cu permanență de oameni politici experimentați, iar fiecare din noi trebuie să ne cunoaștem în orice moment locul și partitura. Nu vrem ca simfonia noastră să vină în dezacord cu cea europeană, ba din contră. Dar nici nu dorim ca, eventual, de dragul unor integrări impuse să ni se ciutească orchestra pentru a completa altele ce se cred mai europene decît noi. Pentru o totală armonizare va trebui, însă, ca și noi să învățăm mai bine lecțiile și dedesubturile geopoliticii, adevăratul ei obiect. Un fel de non-exemplu în acest sens îl constituie chiar recentul simpozion de la Sinaia, sub numele de "Noile structuri geopolitice din lume", desfășurat cu fast și publicitate, dar din care, zicem noi, a lipsit "geo" și a rămas numai "politică"; deci numai o jumătate din obiect.

Or, în cazul României, tocmai structura geo-grafică i-a determinat unitatea de sistem spațial, impusă apoi și economicului și etnicului și în final Statului. Neînțelegerea acestui fapt lipsește geopolitica noastră de suportul său teritorial-geografic.

■ Prof.dr.doc. Grigore POSEA

1) Changing ethnic, religious and political pattern in the Carpatho-Balkan Region. Societas Geographica Hungarica. Földrajzi Közlemények CXV, Kötet 1991, 3-4, pag. 165-189.

BUGETUL ȘI RELANSAREA

(Continuare din pag. 1)

Cifrele bugetului de stat pe anul 1993, cunoscute deja de opinia publică, ale căror semnificații le vom examina în continuare, arată că bugetul pus în dezbatere este mai degrabă o reflectare a stării actuale a economiei decît expresia intențiilor declarate ale programului de guvernare. În ansamblul lor, aceste cifre evidențiază o sta-

re de adîncă suferință a circuitelor financiare ale economiei, în particular a finanțelor statului - consecința nemijlocită a crizei globale în care se zbate țara de o lungă perioadă de timp. Suferințele traversează întregul corp al bugetului statului, atât capitolul de venituri cît și cel de cheltuieli, dar, mai ales, ele devin acute în corelația dintre venituri și cheltuieli.

Față de un volum total al veniturilor bugetare de 2,151 miliarde de

lei, venitul din impozite directe reprezintă 48,6%, cel din impozite indirecte 49%, diferența de pînă la 100%, infimă, revenind veniturilor din capital. Cine suportă povara impozitelor? Dacă adunăm impozitul pe salariu cu cel pe circulația mărfurilor și cu taxele vamale ajungem la o cifră de 1,621 miliarde lei, adică 75% din totalul veniturilor bugetare care apasă pe spatele cetățeanului de rînd - contribuabil și cumpărător de mărfuri. Impozitul pe profit reprezintă circa 21% din totalul veniturilor bugetare. Este evident că ne aflăm departe de preconizata economie socială de piață de care se vorbea atît de mult cu 2-3 luni în urmă.

Dacă examinăm impozitul pe profit din punctul de vedere al surselor de proveniență vom constata un alt element relevant al politicii fiscale a Guvernului. Prin preconizata legare a nivelului de impozitare de mărimea capitalului, povara acestui impozit ar urma să cadă asupra întreprinzătorilor mici și mijlocii, cu capitaluri relativ reduse, dar deosebit de eficiente ca urmare a circuitului lor rapid. Nivelul de impozitare a profitului acestora ar urma să fie de 60%. În schimb, întreprinderile mari, cu capitaluri considerabile, dar investite în componente învechite, vor fi impozitate doar cu 40%. Ne aflăm în fața unei veritabile obstinații de a da cu "biciul impozitelor" în cei mai slabi, dar harnici și profitabili, și de a proteja ineficiența altora.

Această obstinație este și mai pronunțată în cazul organizațiilor neguvernamentale, asociațiilor și fundațiilor constituite în baza Legii Nr.21 din anul 1924 avînd un caracter nepatrimonial, non-profit. Față de acestea, prin Normele Metodologice Nr. 5910 din 1991, Ministerul de Finanțe a decis cu de la sine putere că majoritatea activităților prevăzute de statutele lor sînt în cea mai mare parte activități economice, iar veniturile obținute sînt supuse impozitării pe profit. În acest fel se ignoră faptul că aceste asociații își organizează și desfășoară activitatea pe principiul non-profitului, aplicîndu-li-se un tratament similar cu cel pentru societățile comerciale, anulîndu-se astfel o Lege votată în Parlament, în vigoare și astăzi. În același timp, se uită că programul de guvernare al Cabinetului Văcăroiu apreciază pozitiv activitatea asociațiilor neguvernamentale non-profit și își exprimă hotărîrea de a le sprijini financiar în limita resurselor disponibile. Finanșistii de frunte ai țării ar trebui să înțeleagă că suferințele reale și numeroase ale capitolului de venituri al bugetului nu pot și nu trebuie să fie tratate prin crearea unor suferințe și mai mari micilor întreprinzători ori unor structuri actuale ale societăților civile românești, cum sînt fundațiile, cărora li se periclitează însăși existența.

Capitolul de cheltuieli concentrează o parte chiar mai mare din maladiile care afectează organismul vîlăuit al bugetului. Din totalul de 2,577 miliarde lei, cît constituie volumul total al cheltuielilor bugetare, 88,3% reprezintă cheltuielile curente ale ramurilor și sectoarelor de activitate social - economică și numai 11,7% sînt cheltuieli menite să alcătuiască zestrea lor de capital. Volumul de cheltuieli prevăzut în buget, deși impresionant, nu acoperă niciuna din nevoile esențiale ale țării, ale ramurilor și sectoarelor de activitate, nu asigură condițiile reproducerii lor normale, corespunzător cerințelor actuale ale societății românești. În cazul foarte multor domenii de activitate și ministere, resursele alocate reprezintă mai puțin de jumătate din necesarul calculat într-un spirit strict de raționalitate și eficiență. Iată, de pildă, cazul cercetării științifice: adăugînd, la fondul prevăzut în bugetul central, fondul de 1% pe care sînt obligați să-l plătească toți agenții economici se realizează un volum total de fonduri reprezentînd 0,11% - 0,12% din Produsul Național Brut. Pentru comparație arătăm că ponderea fondurilor alocate cercetării în țările dezvoltate economic reprezintă 2,5% - 3%, nivelul din urmă fiind caracteristic pentru S.U.A. și Japonia. Este vorba, așadar, de un decalaj uriaș absolut și relativ - în ce privește volumul fondurilor consacrate cercetării, care nu poate decît să adîncească și mai mult rămînerea în urmă, sub aspect tehnologic, a țării noastre față de țările avansate.

În fine, trebuie să arătăm că deficitul veniturilor față de cheltuieli este de 426 miliarde lei, reprezentînd ceva peste 4% din produsul intern brut prognozat pentru 1993 în varianta opririi în continuare a scăderii producției. Acest deficit depășește limitele prescise de teoriile keinesiste ca fiind necesar stimulării conjuncturii economice, iar în condițiile absenței unor mijloace economice reale pentru finanțarea sa se poate transforma într-o nouă cauză a unei degingolade și mai accentuate, în continuare, a stării social-economice a țării.

În aceste împrejurări, nu rămîne de făcut altceva decît să ne redimensionăm traiul pe măsura veniturilor pe care le cerem și să pretindem ameliorarea acestui trai o dată cu ameliorarea performanțelor muncii.

Diminuarea suferințelor bugetului cere din partea autorilor săi de a căuta în continuare noi surse de venituri, respectînd însă toate legile în vigoare, precum și noi posibilități de austeritate în ceea ce privește volumul cheltuielilor.

Întîlnirea domnului Ion Iliescu, Președintele României, cu membrii Comitetului Național pentru aniversarea a 75 de ani de la Marea Unire din 1918

REVOLUȚIA MARGINALISTĂ ȘI ECONOMIA DE PIAȚĂ

Este greu de înțeles economia de piață contemporană fără cunoașterea acelei mari transformări în știință, cunoscută sub numele de revoluția marginalistă. Cu concursul ei, liberalismul economic s-a transformat în neoliberalism, iar clasicismul în neoclasicism, ca doctrină și model.

Liberalismul clasic a însemnat o etapă importantă în dezvoltarea științei economice, în anii de afirmare a virtuților economiei de piață, stimulate de puterea capitalului și revoluția industrială, de adâncirea diviziunii muncii și creșterea forțelor productive, de intensificarea schimburilor de mărfuri în interiorul țărilor și între ele, la scara întregii lumi. Printre cuceririle de preț în planul științei economice - și cu idei venind din domeniile filosofiei și politicii - sînt reținute: concepția ordinii naturale asupra economiei și a caracterului obiectiv al legilor care guvernează mersul ei; teorii asupra economiei de piață, a concurenței și a "mîinii invizibile" care o reglează; teoria obiectivă a valorii, după care substanța ei este socială și își are izvorul în muncă; teoria circuitelor econo-

mice și a reproducerii avuției; teoria factorilor de producție; legea debușeurilor sau - legea Say -, ca să nu menționăm decît cîteva pentru exemplificare.

Reacțiile împotriva liberalismului, venite din diverse direcții, au constituit, sub anumite aspecte, impulsuri date dezvoltării teoriei economice clasice. Dar tot ele au pus în relief și faptul că adaptarea ei la noile condiții survenite în a doua jumătate a secolului trecut, cereau schimbări substanțiale în concepția despre economie și valorile ei, în metodă, ca și în linia de conduită a dezvoltării științei economice. Schimbarea a avut loc în două direcții principale: una sub forma revoluției marxiste; alta numită revoluția marginalistă.

În modelul neoclasic al economiei de piață se regăsesc multe din temeiurile celui clasic - automatismul funcționării mecanismului economiei de piață, profitul ca motor al dezvoltării, proprietatea privată ca suport al ei, libera concurență ca dinamizator al economiei și ca factor de progres etc. - dar adaptate și nu de puține ori completate cu elemente noi

generate de noile realități. Ele erau realitățile unor economii industrializate (vizavi de altele agrare), cu agenți economici dispunînd de poziții monopoliste, cu vaste rețele instituționale, iar rolul statului în economie căpătase aspecte noi. De la statul "paznic de noapte" al avuției oamenilor și țării se tindea spre statul "spoliator la lumina zilei".

Schimbările survenite în economia de piață, divergențele dintre interpretările fenomenelor macroeconomice, pe de o parte, și slăbiciunile analizei celulei microeconomice, pe de alta, au generat noi reflecții critice și totodată constructive. Gîndirea se structurează pe agenți economici foarte activi, ale căror acțiuni determină întregul univers economic. Această revoluție în optică, sau această schimbare radicală de unghi de vedere, a declanșat dezvoltarea microeconomiei. Această revoluție, uneori numită marginalistă, este asociată în general cu trei mari nume care au inaugurat o epocă nouă în istoria științei economice. Este vorba de austriacul Karl Menger, de englezul William Stanley Jevons și

de Leon Walras. S-a spus adesea că acești trei autori ar fi descoperit sau inventat noțiunea de utilitate marginală, independent și aproape simultan.

Analiza microeconomică modernă are în principal ca obiect studiul consumatorului, al producătorului și al schimbului, sau, în alți termeni, utilitatea, productivitatea și prețul.

Cei care au subestimat saltul făcut, au apreciat neoclasicismul ca o pseudorenaștere a clasicismului.

Schimbarea fundamentală în teoria economiei de piață este legată de abordarea subiectivă a categoriilor și legilor, acestea fiind privite prin prisma psihologiei individului în calitate de vînzător și cumpărător, a aprecierilor subiective făcute asupra bunurilor care se schimbă, în funcție de gradul acuității nevoilor de satisfacut, a bunurilor disponibile și a dificultăților de a le procura.

Prezența monopolurilor, oligopolurilor și a concurenței oligopoliste a presat în direcția admiterii existenței unei concurențe imperfecte, iar rolul economic sporit al statului în practică a deter-

minat mari controverse, unele concesi și în teorie.

Noul model al economiei de piață, numit neoclasic, nu renunță la ideea rolului "mîinii invizibile" în orientarea deciziilor și comportamentului agenților economici, dar acțiunea ei este legată de factori subiectivi; în acest fel se distanțează de ideea lui "laissez faire..."

Dintre momentele principale ale revoluției marginaliste este necesar să reținem cel puțin pe cele care urmează:

Mutarea centrului de greutate, în teoretizarea și explicarea vieții economice, din domeniul obiectiv în cel subiectiv, al înclinațiilor și preferințelor oamenilor, al motivării acțiunilor, comportamentului și reacțiilor subiecților sau agenților economici prin factori care țin de resorturile interioare influențate, într-o anumită măsură, de mediul economic. Pe prim plan este pusă judecata, aprecierea și decizia subiectivă a oamenilor din care rezultă angajarea lor în activitatea economică obiectivă. Prin această mutație s-au creat posibilități de cunoaștere a motivațiilor subiective ale oamenilor și s-a deschis drum spre descifrarea (și prin aceasta demitizarea) acțiunii "mîinii invizibile" care regizează funcționarea automată a mecanismului pieței libere.

■ Prof. univ. dr. Iancu NICOLAE-VĂLEANU

(Va urma)

- Stimate domnule profesor Alexandru Oproiu, acum cînd au trecut deja primele 100 de zile ale guvernării actualei echipe ministeriale, ne adresăm dumneavoastră atît în calitate de ministru secretar de stat, cît și ca purtător de cuvînt al Ministerului Sănătății. În urma unor măsuri de protecție socială, pe care ministerul le-a inițiat și care au venit de altfel în ajutorul unei mari părți a populației, au apărut și unele efecte nedorite. Astfel, în urma distribuirii compensate cu 75% și respectiv 100% a 200 de medicamente esențiale, în farmacii s-a produs un adevărat gol de medicamente. Vă rugăm să ne spuneți căruia fapt se datorează acest lucru și ce măsuri întreprinde ministerul pentru distribuirea corectă a medicamentelor?

- Golul de produse se datorează faptului că cele trei verigi implicate în consumul de medicamente nu au respectat instrucțiunile Ministerului Sănătății. Medicii au prescris un număr mare de medicamente care au depășit necesarul pentru 7 zile în cazurile acute și 30 de zile în cazurile cronice. Pacienții au solicitat mai mulți medici și au luat rețete cu aceleași medicamente, iar farmaciile au eliberat chiar dacă dozele prescrise depășeau necesarul convenit. Din acest motiv, Ministerul Sănătății va introduce poate chiar din prima decadă a lunii aprilie, Carnetul de sănătate la purtător. Nu va putea fi mai mult de un carnet pentru un bolnav, iar acestea vor fi eliberate doar de medicul de medicină generală din teritoriu. Prescripțiile se vor face de medici de orice specialitate pe

PROFILAXIA ÎN POLITICA MEDICALĂ

- Interviu cu prof.dr. ALEXANDRU OPROIU, ministru secretar de Stat

● Ministerul Sănătății cere să fie solicitat în alcătuirea comisiilor și criteriilor de acreditare a Facultăților Medicale Particulare ● Se introduce CARNETUL DE SĂNĂTATE la purtător - fiecare bolnav va avea maximum un carnet ● Se preconizează găsirea de stimulente și avantaje pentru medicii ce vor ocupa posturile din zonele cu slabe condiții geoeconomice ● Clinica de Gastroenterologie Fundeni - aceleași exigențe cu care și-a obișnuit pacienții în acordarea actului medical.

carnetul de sănătate al pacientului, astfel încît în orice moment, se va vedea data și cantitatea de medicamente prescrise, precum și consemnarea eliberării lor de farmacie. În felul acesta se va păstra posibilitatea pacientului de a se adresa oricărui medic, dar se vor evita abuzurile.

- Știm, de asemenea, domnule profesor, că ministerul a asigurat noile generații de medici că se va evita șomajul medical. Cu toate acestea, la cele 600 de locuri puse în concurs s-au prezentat doar 60 de concurenți, restul medicilor sporind astfel rîndul șomerilor. De ce sînt evitate aceste locuri?

- Locurile ce au fost scoase sînt cele rămase în diferite județe și care, probabil, nu prezintă, din punct de vedere geoecon-

omic, condiții bune sau acceptabile. Sînt, de fapt, printre ultimele posibilități de plasare existentă. În viitor, în cadrul reformei, Ministerul Sănătății va căuta să găsească o serie de stimulente și să ofere avantaje pentru medicii care vor concura la asemenea posturi. În prezent este cunoscut faptul că deși medicii de medicină generală reprezintă 45% din totalul medicilor, repartiția lor în teritoriu este extrem de inegală. Există dispensare medicale care asigură asistență pentru 4-5000 de locuitori și în care "lucrează" 6-10-15 medici în timp ce există și zeci de circumscripții în județe ca Botoșani, Vaslui, Tulcea, Brăila, în care nu există nici un medic. Ce este însă trist și îngrijorător este că nici acolo unde sînt medici mulți îngrijirea medicală nu este în-

totdeauna de calitate și promptitudine satisfăcătoare.

- Domnule ministru, peste 3 ani absolvenții primelor facultăți particulare se vor alătura absolvenților facultăților medicale de stat. S-au fixat data și criteriile de atestare a universităților particulare? A fost solicitat Ministerul Sănătății în acest scop?

- Deși de această problemă se ocupă în prezent, în exclusivitate Ministerul Învățămîntului, Ministerul Sănătății consideră că trebuie neapărat să fie chemat la acreditări. În primul rînd pentru că în conducerea ministerului există doi profesori la facultăți de stat, iar în al doilea rînd pentru că ministerului nu îi este indiferentă pregătirea profesională a absolvenților, de care depinde calitatea îngrijirii medicale. Situația este mai mult decît alar-

mantă pentru că nu se cunoaște încă numărul exact nici al studenților și nici al facultăților particulare. Acest lucru este deosebit de important pentru că absolvenții universităților ce vor fi acreditate trebuie să concureze cu drepturi egale pentru ocuparea posturilor care, în acel moment, vor fi vacante. Deși Ministerului Învățămîntului îi revine sarcina să urgenceze elaborarea criteriilor de acreditare și constituire a comisiilor pentru ambele probleme, Ministerul Sănătății trebuie, în mod obligatoriu, să fie consultat. Considerăm că, pe baza datelor Ministerului Sănătății, Guvernul și Parlamentul trebuie să instituie un numerus clausus de studenți care pot fi primiți în anul I, iar acest număr trebuie să fie astfel repartizat între diferitele facultăți, încît cele ce vor fi acreditate să poată prelua ceea ce depășește posibilitățile de învățămînt ale facultăților de stat. Aceasta este o metodologie valabilă în toată lumea, în care există învățămînt de stat și particular, în paralel.

- Domnule profesor, sînteți, înainte de orice, șeful clinicii de Gastroenterologie de la Spitalul Fundeni. Vă rugăm să ne spuneți cîteva cuvinte și despre Clinica pe care cu onoare o conduceți.

- Clinica își desfășoară activitatea la nivelul de calitate și exigență cu care s-a obișnuit și depune aceeași activitate susținută pentru introducerea de tehnici moderne, de diagnostic și tratament, pentru cercetări științifice de cea mai înaltă calitate în domeniul afecțiunilor hepatice și digestive.

■ Anda MIHAILIDE

DIN CULISELE DIPLOMAȚIEI

ÎNSEMNAȚII despre arta NEGOCIERII

Este greu de spus dacă negocierea este mai aproape de știință decât de artă sau invers. Faptul nu are de altfel prea mare importanță, devreme ce o astfel de activitate intelectuală folosește deopotrivă cele două modalități generale de cunoaștere, operând cu categorii logice, dar și cu numeroase intuiții și stări de ordin emoțional. Cui a practicat-o, negocierea îi apare așadar ca o operațiune complexă, cu multiple variabile. Însemnările de față nu-și propun decât să definească unii parametri ai negocierii diplomatice și să încerce un posibil portret al negociatorului.

Orice negociere implică în primul rând un aspect cognitiv. Ea nu poate fi purtată cu seriozitate și eficiență decât pe baza unei documentări prealabile asupra problemelor ce urmează a fi negociate. "Bibliografia subiectului" - cum se spune în mediile universitare - trebuie parcursă și studiată cu toată atenția, dacă vrem să reducem cât mai mult efectele nedorite pe care le provoacă, în cursul negocierii, necunoașterea dosarului. Lucrul nu este totdeauna ușor. Țările care dispun de mijloace logistice considerabile beneficiază de o documentare exhaustivă a problemelor de negociat. Ele sînt însă puține la număr. Majoritatea țărilor sînt mai puțin înzestrate în această privință, documentarea de care dispun riscînd să fie lacunară de cele mai multe ori. Oricare ar fi însă situația de fapt, studiarea amănunțită a dosarului, chiar și în condiții mai precare, se impune ca o condiție prealabilă indispensabilă pentru orice negociere. Riscurile lipsei de informație sînt prea mari pentru a ne permite să înlocuim cercetarea riguroasă a problemelor cu o abordare superficială bazată doar pe fler.

Dar dincolo de datele pe care un dosar le poate furniza, este nevoie de cunoașterea intențiilor profunde, de aflarea scopurilor reale urmărite de partener. De multe ori desigur, aceste scopuri cu caracter global și prioritar ne apar cu destulă ușurință. Așa, de pildă, la Conferința de la Helsinki privind securitatea și cooperarea în Europa (1973-1975), obiectivul esențial urmărit de sovietici era consacrarea statu quo-ului post-bellic și legitimarea principiului inviolabilității frontierelor; pentru occidentali, respectarea drepturilor omului și libera circulație a informației reprezentau priorități absolute, în timp ce pentru o țară ca România nerecurgerea la forță sau la amenințarea cu forță, ca și asigurarea continuității procesului declanșat de Conferință constituiau elemente fundamentale ale acțiunii sale de negociere. Alteori însă, se întîmplă foarte des ca o țară sau alta să formuleze cu toată seriozitatea propuneri exagerate și inacceptabile, tocmai pentru a putea obține, în procesul negocierii, rezultatele scontate. Astfel, la sfîrșitul Consultărilor pregătitoare ale Conferinței de la Helsinki, în iunie 1973, Malta a de-

clanșat o adevărată criză precognizînd cu îndărătnicie participarea țărilor sud-mediteraneene la lucrările Conferinței, care s-ar fi transformat astfel într-un forum euro-arab, ceea ce i-ar fi compromis șansele de reușită încă de la bun început. Prin-o astfel de "ștachetă înaltă", Malta urmărea în fond să obțină pe agenda Conferinței o dimensiune mediteraneeană, ca parte complementară a procesului de edificare a securității și de dezvoltare a cooperării în Europa. Cu ajutorul delegației române, Malta a obținut atunci un "cap de pod" în această direcție și nu a încetat să acționeze ulterior, în diferite momente ale Conferinței, pentru ca problematica mediteraneeană să fie abordată în mod corespunzător. Mai există și cazuri în care o țară, pentru rațiuni

greu de priceput la prima vedere, lansează propuneri pe care le înfățișează cu toată seriozitatea, dar care se dovedesc în cele din urmă a avea doar un caracter propagandistic. Așa a procedat, bunăoară, delegația URSS la Reuniunea de la Belgrad (1977-1989) înscărunțită să evalueze aplicarea Actului final al CSCE și să convină măsuri de continuare a procesului general-european. Sovieticii nu doreau în fond să îmbogățească Actul final cu noi prevederi și nici să confere Reuniunii de la Belgrad un caracter concret, de lucru. Cu toate acestea, pentru a-și masca adevăratele intenții, delegația URSS a prezentat cu tot fastul și luxul de argumente, cele trei "congrese", respectiv trei conferințe paneuropene de organizat în domeniile energiei, transporturilor și mediului înconjurător, renunțînd însă cu ușurință la ele, în momentul în care reuniunea nu a putut să adopte un document de substanță. Cam tot așa, gînd la gînd cu bucurie, au procedat la Belgrad și americanii, care, deși declarau că doresc măsuri numeroase de aplicare și dezvoltare a prevederilor conținute în Actul final de la Helsinki, s-au limitat în fond la discursuri propagandistice de natură să ilustreze "doctrina Carter"

privind drepturile omului. Acțiunea, concertată sau nu, a sovieticilor și americanilor a golit Reuniunea de la Belgrad de substanța pe care ar fi putut s-o aibă în condiții politice mai bune. Trebuie așadar să ajungi cîteodată la capătul negocierii pentru a-ți da mai bine seama cîte năluci și false aprecieri ai fost nevoit să alungi din calea ta pentru a pricepe esența lucrurilor. Este nevoie de mult discernămint pentru a sesiza adevăratele intenții ale acelor parteneri care practică în mod sistematic politica falselor aparențe și a dezinformării. A cunoaște cît mai exact cu putință scopurile reale urmărite de parteneri îți va permite să nu te lași prea tare impresionat de jocul practicat de ei, putînd distinge mai bine între pretextele pe care le invocă și dificultățile reale pe care le au. Foarte mulți negociatori practică, cu bune rezultate, o astfel de metodă: ei invocă greutățile de neînvins pe care le întîmpină cu propriile guverne și, deși au în realitate dezlegările necesare, cedează foarte greu, pas cu pas, pentru a obține un maximum de rezultate. A putea desprinde ce este esențial și adevărat în acest exercițiu sinuos și complicat constituie o cheazăie pentru propriul tău demers de negociator.

Pe de altă parte, cunoașterea cît mai exactă a intențiilor reale și a obiectivelor urmărite de parteneri nu este suficientă, dacă nu

este însoțită și de date cît mai complete despre personalitatea celui cu care negociezi: ce fel de temperament are, cum se comportă, cum reacționează, care-i este orizontul cultural, la ce probleme și la ce argumente este sensibil ș.a.m.d. Preliminariile cognitive ale unor negocieri se aseamănă oarecum cu felul în care antrenorii sportivi studiază echipa adversă de fotbal, îi observă stilul, tacticile, ritmul jocului etc. O astfel de cunoaștere în profunzime este totdeauna folositoare. Ea permite nu numai să pricepi cît mai bine care sînt adevăratele intenții ale celui care se află în fața ta la masa de negocieri, dar și să-ți seama, pe parcursul tratativelor, de posibilitățile reale de care acesta dispune pentru a fi mai flexibil și a veni în întîmpinarea pozițiilor tale. Astfel, cunoscîndu-l mai bine pe partener, știi mai bine cît să-i ceri și mai ales cum să-i ceri, unde să rezisti și unde să cedezi, într-un cuvînt ce poți și ce nu poți obține de la el.

Am folosit pînă acum termenul de **partener**; numai că la o negociere diplomatică, ca și în sport, partenerul este, în marea majoritate a cazurilor, un adversar. O relație ambiguă, dificilă și pasionată, de care mă voi ocupa data viitoare.

■ Valentin LIPATTI

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

"NU NUMAI STÎNGA ESTE ÎN CRIZĂ"

Forțele și mișcările conservatoare și moderate și-au pierdut, în bună parte, și ele credibilitatea, se arată într-un articol publicat de ziarul italian "AVANTI" (Nr. 53/1993).

În vîltoarea analizelor și a zvonurilor de tot felul referitoare la criza socialismului, puțini observatori trag concluzii similare în privința forțelor conservatoare: și totuși înlăturarea lui Margaret Thatcher de la conducerea guvernului britanic, apoi înfrîngerea lui George Bush și, mai recent, demisia premierului canadian Mulroney ar trebui să-i determine pe comentatori să reflecteze asupra dificultăților cu care se confruntă partidele moderate. Dacă la acest cadru se adaugă situațiile de criză în care se află cancelarul german Kohl și primul-ministru britanic Major, se poate ajunge ușor la concluzia că, dacă socialismul se află într-o criză cu caracter politic, forțele și mișcările conservatoare și moderate și-au pierdut, în bună parte, și ele credibilitatea și se pare că sînt incapabile să abordeze și să rezolve problemele din țările respective.

Prin urmare, întreaga Europă și Occidentul în general se află într-o etapă de repliere a forțelor politice tradiționale și în acest vid se manifestă mișcările mai puțin tradiționale care exprimă exigențele și problematicile noi ale unei părți însemnate a opiniei publice nemulțumite, frustrate și decepționate. Chiar și în America victoria lui Bill Clinton sub semnul schimbării a fost, într-o

oarecare măsură, umbră de succesul extraordinar al lui Ross Perot, care a obținut 19 la sută din voturi.

Dacă socialismul traversează o perioadă extrem de dificilă, care pune la îndoială capacitatea sa de a se prezenta ca o forță în măsură să rezolve problemele societății moderne, nici forțele conservatoare nu oferă soluții acceptabile pentru opinia publică. Este adevărat că aceste forțe sînt nevoite să se confrunte cu o realitate socială care le impune opțiuni în perfectă concordanță cu tezele progresiste specifice socialismului. Astfel, Bill Clinton a inclus în programul său economic un spațiu, deloc neglijabil, pentru intervenția statului în scopul încurajării și stimulării dezvoltării, împrumutînd, în esență, canoanele clasice ale socialismului.

Același lucru se petrece și în Franța, unde forțele moderate conduse de Giscard d'Estaing, care vor să preia puterea, vorbesc deschis despre "reformism

liberal", calchiind, cu un accent diferit, una dintre principalele linii ale socialismului democrat. Chiar dacă partidele socialiste par a fi în prezent într-o etapă de repliere, se poate observa însă că partea esențială a platformei lor este adoptată și de forțele conservatoare și moderate, mai maleabile ca în trecut.

De toate acestea sînt perfect conștienți conducătorii din cele două țări europene mari, Germania și Marea Britanie, unde criza economică care le afectează le impune totodată o revizuire drastică a liniei politice față de principiile clasice ale conservatorismului: dacă H. Kohl, a cărui supraviețuire în funcția de cancelar este din ce în ce mai precară, este într-o căutare disperată a unor căi de înțelegere cu social-democrația pentru a aborda o problemă economică atît de îngrijorătoare și care ar putea determina o schimbare a gării în conducerea țării, nici John Major nu se află într-o situație mai bună și criza care

afectează țara sa, cu o rată a șomajului care a atins un nivel extrem de ridicat, l-a făcut să-și piardă, în bună parte, credibilitatea.

Cert este că, în actualele condiții interne și internaționale, nici o forță politică nu poate face abstracție de gîndirea și acțiunea mișcării socialiste, care a comis multe greșeli în gestiunea puterii, dar a avut și ghinionul să fie nevoită să o exercite într-un moment incert, atrăgîndu-se nemulțumirea și furia maselor.

În Franța, cei care vor trebui să-și exercite puterea trebuind o situație nu tocmai proastă, însă cu multe necunoscute pentru viitor, vor fi nevoiți să caute în experiența precedentă și unele semne pozitive care nu pot fi șterse cu o trăsătură de condei.

Criza paralelă pe care o traversează partide și mișcări moderate și neoconservatoare este un indiciu că nu tot ceea ce s-a realizat în cadrul mișcării socialiste este negativ, ci reprezintă o moștenire prețioasă și o experiență salutară pentru toate popoarele Europei.

REVISTA
OPINIA
națională

TIPOGRAFIA **FED**

TEHNOREDACTARE COMPUTERIZATĂ:
Nicoleta ANGHEL

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului. Sector 4. Telefon 675.68.45

Costul unui abonament trimestrial este de 600 lei. Plata abonamentelor se face prin mandat postal sau dispoziție de plată pe adresa: Fundația "România de Mîine", Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sectorul 4, București, Cont 451.00.972 - B.C.R. - S.M.B. Abonamente se pot face și prin oficiile poștale din întreaga țară.

Revista "OPINIA NAȚIONALĂ" se află înscrisă în Catalogul de presă "RODIPET" la poziția 2111.

Cititorii din străinătate se pot abona prin "RODIPET" S.A. - P.O. BOX 33-57, Fax 0040-1-3129432 sau 3129433, telex 11995 - Piața Presel Libere nr.1, sect. 1 București - România.